

VISDIEVEN (*Sterna hirundo*) GLIMMERMADE 2021

Tekst en foto's van Fred van der Noord

Vrijdag, 5 maart 2021. Ondergetekende en Bert Dijkstra van het Landschapsbeheer Drenthe hebben een voorbespreking bij de plas aan de Glimmermade, hoe wij de broedvlotjes voor de visdiefjes op de plas zullen plaatsen.

De plek waar we met een boot het water in kunnen is snel gevonden.

Ook besluiten we de vlotjes van 50 x 50 cm. op de wal te voorzien van schelpen, enige vegetatie, aan elkaar vast te maken en daarna achter de boot naar de ligplaats te slepen.

Deze klus wordt maandag 29 maart 2021 om 2.00 uur 's-middags geklaard door een aantal vrijwilligers van het Landschapsbeheer, Bert Dijkstra en mijzelf.

Gezamenlijk en met enthousiasme is het werk gedaan en zijn de vlotjes naar hun plaats gebracht. De vogels zijn zo niet te bereiken door grondpredatoren.

Elke dag daarna ben ik gaan kijken hoe de vlotjes er bij liggen. Of alles is blijven drijven.

De vier vlotjes liggen onderling verbonden tussen vier palen.

Er is rekening gehouden met een wisselend waterniveau. Daarom zit er speling in de bekabeling.

Het is niet met zekerheid te zeggen dat het jaarlijks om dezelfde vogels gaat, maar tot en met het jaar 2018 is er altijd met succes gebroed op de vlotjes van de heer Bertus Bats uit Paterswolde en waren de vogels erg plaatstrouw. In 2019 en 2020 lagen er geen vlotjes op de plas. Wij hopen de visdieven door weer broedgelegenheid aan te bieden, op de plas terug te krijgen.

50% Procent van de visdieven die bij ons broedt is rond 14 mei in Nederland en rond 13 augustus heeft 50% van de vogels ons weer verlaten. Dit worden ook wel de mediane data genoemd. (Avifauna van Nederland deel 2). De 14de mei komt overeen met wat in de volksweerkunde heet het einde van de IJsheiligen. (11 t/m 13 mei).

De overwinteringsgebieden liggen op zee voor de kusten van Mauritanië en Nigeria en soms zuidelijker. (SOVON Vogelatlas van Nederland).

De temperatuur in Mauritanië is, om een indicatie te geven:

september december januari februari

Overdag 34 gr. C. 29 gr. C. 29 gr. C. 29 gr. C.

Nacht 28 gr. C. 20 gr. C. 18 gr. C. 19 gr. C.

Regelmatig kijk ik op waarneming.nl waar in Nederland visdieven worden gemeld. Eerst komt een handvol meldingen, uit o.m. Haastrecht en Loenen aan de Vecht. Op maandag 5 april worden er tijdens het slechte weer, tot 16.40 uur 94 visdieven gemeld, van West Kapelle in Zeeland tot aan Texel bij het Wagejot.

Je zou denken, onze visdiefjes zijn onderweg. Maar dat valt tegen, al worden zij dagelijks in het land gezien.

In week 14 en week 15 is het winters. Op 4 en 5 april is het buiten wit. Er ligt sneeuw. Er staat een harde wind er valt regen en hagel met hier en daar een klap onweer.

's Nachts vriest het. In Frankrijk zitten de wijnboeren in de zorgen omdat hun druiven schade hebben opgelopen. In Nederland bespuiten de wijnboeren hun druiven zodat zich om de vruchten een beschermend laagje ijs vormt. Maar dit terzijde.

April 2021 is de koudste april maand sinds 1986. Eelde telt 18 vorstdagen.

De vogels trekken met kou en een noordelijke tegenwind naar hun broedgebieden. Dat kost extra energie en zij moeten daarom onderweg vaker stoppen om te eten en komen later aan in de broedgebieden. (Joost van Bruggen (SOVON) in het journaal van 3 mei 2021).

Het visdiefje broedt in kolonies, maar ook afzonderlijk. Het vrouwtje en het mannetje broeden beide, het vrouwtje het meest. Er worden 2 tot 3 eieren gelegd, die in 23 dagen worden uitgebroed. Daarna blijven de jonge vogels nog vier weken bij het nest. Na een goede twee weken kunnen zij vliegen. Visdieven kunnen leven in zowel zout- als zoetwater.

Visdiefjes jagen op kleine rondvis. Dat de plas visrijk is, blijkt uit de aanwezigheid van een redelijk aantal aalscholvers.

Op 20 april rijdt Bert Dijkstra over de A28 en ziet tijdens het passeren van de Glimmermade aan het vliegbeeld van vogels, dat zich visdiefjes bij de vlotjes bevinden.

Bert geeft dit aan mij door en op woensdag 21 april ga ik kijken of dat inderdaad zo is. En ja, er zit een visdiefje op een paal waaraan de vlotjes zijn afgemeerd.

Vanzelfsprekend blijf ik de vogel een tijd volgen en krijg daar geen spijt van. Zo nu en dan gaat het visdiefje, dat heel sierlijk vliegt, jagen. Het visdiefje jaagt met zijn kopje naar beneden, de ogen op het wateroppervlak gericht. Het is een zogenoemde oogjager. De vogel komt naar de hoek waar ik hem/haar sta te observeren, hij/zij bidt kort alvorens zich met een stootduik op de prooi te storten. Spectaculair!

De verwachting is , dat de vlotjes nu snel in beeld zullen komen.

Een visdief is gemeten van snavelpunt tot staartpunt 35 cm groot en weegt 150 gram.

Uiterlijk zijn het mannetje en vrouwtje gelijk.

De spanwijdte is 70 tot 80 cm. De visdief staat op de rode lijst als "gevoelig" aangemerkt.

Op vrijdag, 23 april jl. om 16.15 uur meldt Leo Stockmann 2 visdiefjes boven de plas waarvan er tussendoor op een paaltje en op een vlotje wordt geland.

Op zaterdag, 24 april jl. om 14.00 uur zit er één visdiefje op een paal. Vijf minuten later voegt zich een tweede daarbij, die even later kiest voor een broedvlotje.

Zondag, 2 mei jl. worden er 4 visdiefjes bij de vlotjes gezien door Piet Stol. Piet heeft een grote rol gespeeld bij de bouw en het plaatsen van de vlotjes op de plas. Het is verdrietig, dat hij op 15 mei 2021 is overleden. Piet was kort lid van onze IVN afdeling.

Beste lezer: "Als hierna staat geschreven vlotje 1, 2, 3 en 4 en kijkt, staat U met de rug naar de A28 en met het gezicht naar de plas".

Zondag, 9 mei jl. zie ik aan het gedrag van visdiefjes dat zij zich hechten aan de vlotjes 3 en 4, op grond waarvan ik vaststel, dat we in elk geval 2 broedpaartjes krijgen.

Donderdag, 27 mei jl. Op de vlotjes 2, 3, en 4 wordt gebroed, het eerste vlotje is nog leeg. Op vlotje 3 en 4 wordt, voedsel aangevoerd door 2 oudervogels die aan het

jagen zijn geweest. Dadelijk hierna zijn de vogels ook al weer weg, op zoek naar een volgende prooi.

Zondag, 30 mei jl. Op vlotje 2, 3 en 4 wordt gebroed, het eerste vlotje is leeg. Op vlotje 3 wordt voedsel afgeleverd. Het jagende visdiefje blijft even rusten.

Zaterdag, 5 juni 2021. Als ik bij de vlotjes kom zie ik dat er op twee plaatsen sportvissers zijn. Ik zie iets van een bootje varen op de plas. Daar schrik ik van, want dat bootje, wat later een dieptemeter blijkt te zijn, moet niet in de buurt van de vlotjes komen. Daarom spreek ik de eigenaar ervan aan en vertel hem over de visdiefjes en de vlotjes. Hij zegt mij toe niet met de apparatuur bij de vlotjes te komen.

Maandag, 7 juni 2021. Sportvissers zijn er niet en is bij de vlotjes is alles rustig. Op de vlotje 2, 3, en 4 en zitten de vogels vast op hun nesten.

Woensdag, 9 juni 2021. Op vlotje 2 vermoed ik 2 jongen maar zie geen leven. Op vlotje 3 zitten nu 3 jongen en op vlotje 4 zitten 2 jongen. Ze zitten helemaal open op het nest en worden gevoerd met kleine visjes. Dit is prachtig om te zien. Hierom is het allemaal begonnen. Predatoren zoals een bv. bruine kiekendief, zijn niet waargenomen.

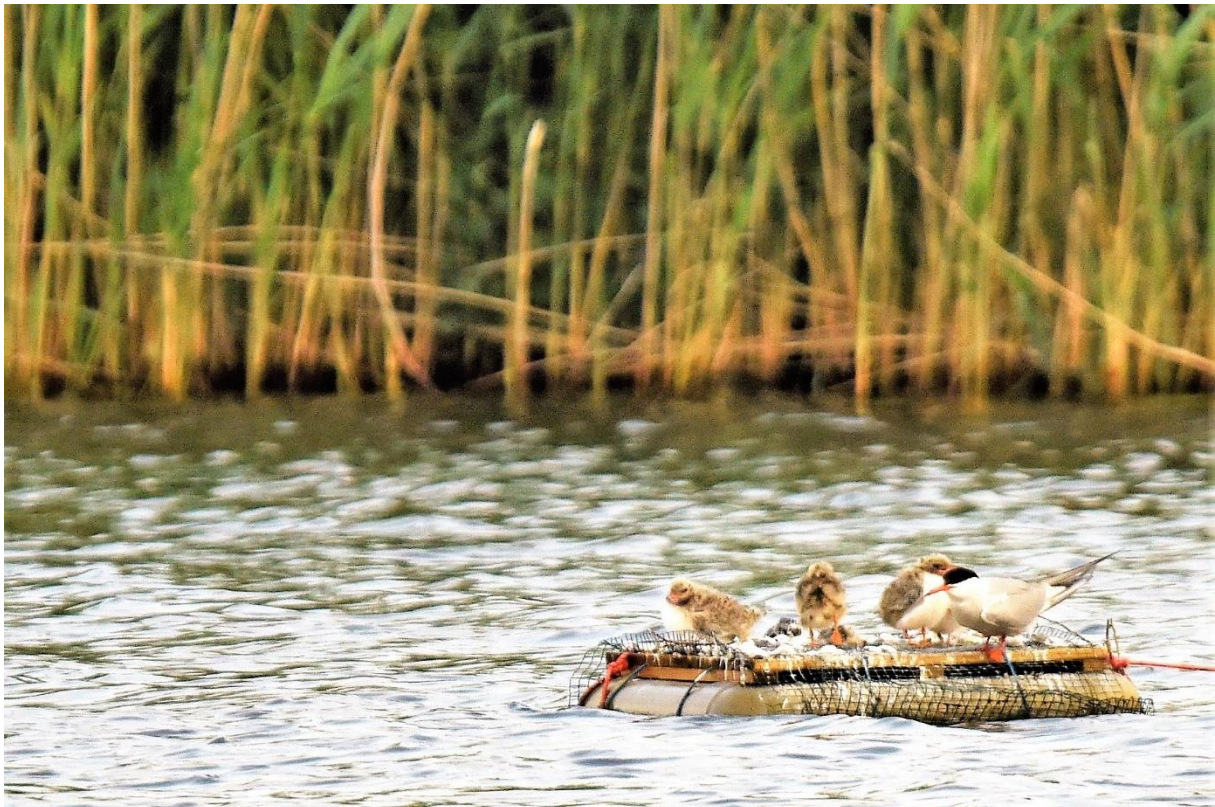
Maandag, 14 juni 2021. Joost Tinbergen laat weten dat ook op vlotje 2 jongen zitten.

Dinsdag, 15 juni jl. Vlotje 1 is leeg. Op vlotje 2 zitten twee jonge visdiefjes die door de oudervogel worden gevoerd met visjes. Vlotje 3 is verlaten door de drie jonge vogels en de oudervogels. Op vlotje 4 zitten inmiddels 3 grote jongen met de oudervogels. ik sta er van te kijken hoe deze vogels zijn gegroeid in korte tijd.

Donderdag, 17 juni 2021. Vlotje 1 is leeg. Op vlotje 2 zit de gemelde oudervogel met 2 jongen.

Vlotje 3 wordt gebruikt als rustplaats door de op vis jagende oudervogels. Op vlotje 4 zitten nog de 3 grote jongen met een oudervogel die de jongen visjes voert . De jonge vogels gaan zo nu en dan even het water in om daarna via het gaas weer op het nest te klimmen.

Zondag, 20 juni 2021. Vlotje 1 is leeg. Op vlotje 2 zitten nu 3 jonge vogels en ook op vlotje 4 zitten 3 jonge visdiefjes.

Even later wordt het mysterieus. Op vlotje 4 zitten plotseling 4 jonge visdiefjes. Het lijkt wel of ze oversteken van het ene naar het andere vlotje. Een broedsel met 4 eieren kan, maar is een uitzondering. Het gaas op de vlotjes heeft in elk geval zijn nut bewezen. De jonge vogels klimmen van het vlotje af om in het water te gaan om later via het gaas weer op het nest te klimmen. Dit blijft het beeld. Ook op dinsdag 22 juni 2021 maken de jonge vogels gebruik van hun bewegingsvrijheid welke hen door het gaas wordt geboden. In totaal zijn er vandaag nog 6 jonge visdiefjes en oudervogels die de jongen komen voeren.

Op vrijdag, 2 juli jl. zitten op vlotje 4, 4 jonge visdieven, die het witte visdievenkleed gaan dragen inclusief de bijbehorende koptekening. Als erop vlot 3, een oudervogel terugkeert met prooi, zwemmen de 4 jonge visdieven van vlotje 4 af naar vlot 3 om te worden gevoerd. Op vlotje 2 zitten 3 grote jonge vogels nog in het juvenielenkleed.

Zaterdag, 10 juli 2021. Op vlotje 1 zitten 1 oudervogel en 1 jonge vogel. Op vlotje 2 zit 1 jonge vogel. Op vlotje 3 lijkt een adulte visdief te broeden. Op vlotje 4 zitten 4 grote jonge vogels in overgangskleed. Deze 4 vogels komen niet uit hetzelfde nest.

Vrijdag, 17 juli 2021. Alle vlotjes zijn leeg. Er jagen meer dan 4 visdiefjes boven de plas.

Zo nu en dan wordt er op een willekeurig vlotje gerust. Het is voorbij.

Afsluitend mogen we concluderen dat het project met de vier vlotjes is geslaagd. We hebben 9 jonge visdiefjes groot zien worden.

Na het broedseizoen trekken visdieven eerst naar verzamelplaatsen om te rusten en om krachten op te doen voor de terugtocht naar hun overwinteringsgebieden. Een klein deel gaat naar het Lauwersmeergebied, de rest naar het Balgzand een voedselrijke wadplaat tussen Den Helder en Wieringen en naar het eiland De Kreupel, gelegen in het IJsselmeer, ten noorden van Andijk. Op dit kunstmatig aangelegde eiland van 70 hectare bevindt zich ook een grote broedkolonie visdieven.